

redarja prijemala, zato da ni klerikalec. A redar je vselej tih odšel. Na usodepolni dan, ko se je redar iz gostilne z 3 sogosti podal, pride gostilničarka za njim, ga v hrbet tako hudo sune, da ta pade in si je nos pobil. Zdravnik je moral z raznimi operacijami nos v pravo lego nazaj spraviti! Redar, ki je bil malo vinjen ni vedel, da ga je milostljiva gospa Ogrižec sunila — ta je pa še poleg nahajajočim trem sogostom z prstom na usta položivši pokazala naj bodo tihi. — Ubogi redar je preстал bolečine, veliko srainote, ker kot javni funkcionar, je moral z zakrpanim nosom in licem okolo hoditi. V kratkem še le je zvedel, da ga je ta klerikalka, ki se tako rada okolo duhovnikov suče in vse obrekuje, kar ni klerikalno — sunila. Tožba je vložena, bolezen je trajala nad 3 tedne — še le videli bomo, nas li smejo klerikalci pobijati, bodi si že duhovnik ali lajik. Po obravnavi bom natančneje poročal.

Sv. Ana v Halozah. Klerikalni shod za županijo Sv. Barbara, ki se je vršil pri podružnici Sv. Ane se je zelo slabo obnesel. Kmetje se vendar ne dajo več farbati od klerikalne strani. So že pametni postali. Le nekateri mlečozobneži so hodili tega čenčanja in hujskanja poslušat. Govorili so posamezni ljudje. V prvi vrsti neki klerikalec iz Maribora, kateri je v svojem govoru samo hujskal črez Nemce in slabe časnike, med drugim se je celo izrazil: „Če veste fantje, da je kakšen nemčur ali Štajercianec med nami ven ž njim, ven ž njim.“ Torej ta klerikalec hodi samo hujskat med ljudstvo. V drugi vrsti moramo omeniti tudi kaplana Jakeca Rabuza, ki je po Tebi ljubi „Štajere“ in naprednih listih toliko udrihal. Ali Rabuze, se ne spominjaš na besede, si je vendar zapomni in sicer te-le: Pusti politiko v miru in živi tako, kakor se za katoliškega duhovnika spodobi. Sicer o Tebi Rabuze še bomo več pisali! Ako treba, znamo marsikaj velezanimivega povedati. Saj nas razumeš, kaj-ne? Raje gleda na to, da ne bodejo mlečozobni fantje napadali z grdimi besedami in izmišljenimi priimki poštenih in naprednih oseb, kakor se je to žalibog ravno na tem klerikalnem shodu pripetilo neki boljši olikani osebi. Na zadnje zdi se mi, je držal govor neki klerikalec, takozvani penzionirani mežnar Jurgečov Anza. Kam si zabredel Anza? Vendar o Tebi samo to omenimo na ljubo faranov, da to človeče samo sebe povikšuje in „Štajerca“ preklinja. Ali ie to lepo od Tebe, da zunaj na prostem tako surovo preklinjaš črez vse kar je naprednega? V cerkvi pa se tako delaš kakor farizej? Sicer bi nam bilo žal za besede, katere bi še mogli o Tebi pisati. Pa če se ne bodeš poboljšal bomo prisiljeni Tebe okračati na več načinov. Ta dan se je vršila tudi tombola v prid ubogim šolarjem. Tedaj klerikalci bodite mirni in pustite politiko v stran. Drugače bomo Vam znova zaigrali. Sledite ga.

Od Sv. Križa tik Slatine. Posurovelost kali duhovnika. Tukajšni kaplan Kranje, ki živi po Kristusovih naukih, da se ne sme jeziti, da ne sme bližnjemu hudo želeči, je pred tremi tedni v šoli fanta Prevolske, samo zato, ker ni imel katekizma, tako pretepel, da je fant še sedaj hudo bolan. Lahko je, da se je fantu druga bolezen pridružila, vendar je fant v smrtni nevarnosti. Zato je oča bolnega fanta rekel, da ga morajo prevedeti, ko pa bolnik sliši, da pride duhovnik v hišo se je hotel v deliriji skleči in uiti. Komaj ga je oče pomiril in dopovedal, da ne pride kaplan Kranje prevedeti, ampak drugi. Oča je še le po drugih izvedel, kaj je kaplan z fantom naredil. Došli zdravnik je našel na fantu še vidne znake palice. O stvari so orožniki zvedeli in stvar pridno zasledujejo. Slišati je, da ravno ta kaplan že fanta Nerat iz Brestovca tudi tako pretepel, da je moral priti g. nadučitelj mirit. Kaj bo sodnija s tem vzor-duhovnikom napravila se še bode poročalo. Fajmošter rohani iz prižnice, naj ne damo otrok v nemško šolo, ker se tam otroci pohujšajo in nič ne naučijo. Vendar je sklenil oča tepenega fanta vse svoje otroke iz slov. šole izvzeti in v nemško šolo prestaviti. Nekateri duhovniki mislijo, da nam je Bog dal otroke zato, da bi jih oni v šoli pobijali. Stariši in drugi imajo sedaj gotovo antipatijo do duhovnikov in kdo je temu kriv? Vera je v nevarnosti. Pa tudi bera.

Sv. Vid pod Juno: Dolgo Ti že nismo pisali o našem Svatončku. Ta nam zelo priljubljen fajmošter res nima namena se malo poboljšati. Dobro mu bo malo krtače! Pred 2 meseca bila je obravnava pri sodnji v Doberlevasi zaradi nekih klofut, katere je Svaton nekemu zasebniku po imenu Aleks Wrienz, ponoči ko je šel ta domu, podelil. Ali kazni, katera je bila Svatonu podeljena, bila mu je premala. Svaton je rekural. In kaj je opravil? Kar nič družega, kakor da je bil za 3 krat več obsojen kakor prej. Plačati je moral 60 K in potem bolečinski denar posebej. Mislimo, da se mu bo zdaj začelo podletavati pri pravadah. Pred petimi tedni bila je poroka nekega majhnega posestnika tukaj v farni cerkvi. Ker je pa tukaj navada, da se nese vino svatbam v cerkev, nesel je to Aleks. Wrienz; ko ta pride v Zagreb mu zagrmí Svaton nasproti: Tako, Ti se spredrniš semkaj hoditi? Ti nimaš pravice brez moje volje hoditi tukaj sem! Ti tudi nimaš pravice brez mojega privolenja nositi križ pred mrlji. Marš ven, glej da se mi spraviš! Ali je to duhoven? Ti Svaton, pazi, da se ne zalopneš. Ali veš, da Te ne mara nobeden razven tvojih podreptikov? Na svidenje — „znanci.“

En koledar zastoj dobi vsakdo, kdor jih vzame deset. Naši prijatelji se naj torej zbirajo in naj skupno koledarje naročijo. Cena 1 koledarja 60 vin., s poštino 70 vin. Razširjajte naš edini kmetsko-napredni koledar!

Splošno zavarovanje za starost in onemoglost.

(Nadaljevanje in konec).

Odplaček kapitala zaostalom.

Pri smrti zavarovanca dovoli se zaostalom odplaček kapitala. Na ta odplaček imajo vdova ter zakonski in legitimirani otroci pod 16. letom pravico. Nezakonski otroci imajo po smrti matere, a tudi po smrti očeta to pravico, pri zadnjemu pa le tedaj, ako je očetovstvo sodnijsko priznano. Tudi stariši umrlega, katere je on živel, nadalje njegove sestre in brati pod 16. letom, otroci teh, ki so od njega živeli, dobijo odplaček. Pogoji za odplaček pa je dokončanje 40. prispavnih tednov.

Visokost kapitalnih odplačkov

je razvidna iz sledečih primer (predpogoj 50 prispavnih tednov v letu):

Za samostojne	Vdove brez otrok	Pri navzočnosti	
		vdove z 1 otrokom	vdove z 2 otrokoma
Mezdní razred	kron	kron	kron
I.	120	180	240
II.	150	225	300
III.	180	270	360
IV.	210	315	420
V.	240	360	480
VI.	270	405	540
Za samostojne (predpogoj 12 mesečnih prispevkov po 1 kroni)	150	225	300

Trški zavarovanja.

Število zavarovancev bode znašalo okroglo 6 milijonov delavcev in čez 3 milijone samostojnih, torej skupaj 10 milijonov zavarovancev. Pri samostojnih ni plačilnih razredov, temveč prispevek znaša mesečno 1 krono ali pa pri letnem dohodku pod 480 K le 50 vin. Letni donesek bi menjal torej med 5% do 11 K. To bi pri 1,700.000 zavarovanih dalo letno zavarovalno plačilo samostojnih 28.37 milijonov kron. Pri delavcih se deli prispevek po plačilnih razredih od 12 do 72 vin. na teden. To bi dalo za enega na leto 4.8 do 36 kron. Ako bi bilo 5.35 milijonov delavskih zavarovancev, bi znašal tukaj letni zavarovalni prispevek 89.45 milijonov kron. Ako se zračuni vse doneske skupaj, potem bodejo na leto znašali okroglo 129 milijonov kron. Razdelili bi se ti doneski približno tako-le:

Delujoči v	Samostojni	Nesamostojni	Družinski člani	Skupaj
milijonov kron				
kmetijstvu in gozdarstvu	18.53	18.48	11.45	48.46
industriji in obrtništvu	5.83	52.08	0.44	58.30
trgovini in prometu	3.79	11.95	0.27	16.01
prostih poklicih	0.22	0.28	—	0.50
domači posli	—	5.71	—	5.71
Skupaj	28.37	88.45	12.16	128.98

Od teh prispevkov bi plačali: samostojni za lastno zavarovanje okroglo 28 milijonov kron; delodajalci za zavarovanje svojih uslužbencev (tudi sodelujočih družinskih članov) okroglo 55 milijonov kron; nesamostojni okroglo 46 milijonov kron. Ako se te številke primeri z onimi, kar daje blagajna, pride se do sledeče slike:

Plačila invaliditetne in starostne blagajne.

V letu zavarovanja	Starostne rente za samostojne	Starostne in invalidne rente za nesamostojne	Kapitalni odplački za vse zavarovance	Vrnitev doneskov v slučaju ženitve	Upravní troški	Skupno
milijonev kron						
1	—	—	1.8	—	12.0	13.8
2	—	—	8.3	—	12.0	20.3
3	—	—	14.1	—	12.0	26.1
4	—	—	15.7	—	12.0	27.7
5	—	3.0	16.7	1.9	12.0	33.6
6	3.2	10.8	17.5	2.3	12.0	45.8
7	8.8	20.4	18.2	2.6	12.0	62.0
8	14.5	29.3	18.7	2.9	12.0	77.4
9	20.2	37.6	19.1	3.2	12.0	92.1
10	25.4	45.7	19.6	3.5	12.0	106.2
15	47.2	79.5	22.4	4.0	12.0	165.1
20	62.1	104.0	23.6	4.3	12.0	206.0
30	77.3	132.5	25.4	4.5	12.0	251.7
40	85.8	148.8	25.8	4.5	12.0	276.9
Stalno stanje	95.5	166.8	25.0	4.5	12.0	304.8

To pomeni, da kažejo troški starostnih rent samostojnih v 6. letu visokost 3.2 milijonov kron, v 10. letih 25.4 milijonov v 30. letih 77.3 in v 40. letu 95.5 milijonov kron. K temi troški plačala bi država 83 milijonov. Invalidne in starostne rente za delavce in sodelujoče družinske člane zahtevale bodejo na troških v 5. letu 3 milijonov kron, potem 45.7 v 10. letu, 104 milijonov v 20. in 166.8 milijonov kron v 40. letu. Od te svote plačala bode država 58.1 milijonov kron. Troški povrnitve doneskov za oženjene bodejo znašali v 40. letu 4.5 milijonov kron. 2 milijona plačala bode država.

Skupni troški

za vso to novo zavarovanje za delavce in samostojne bodejo torej znašali: v 1. letu 13.8, v 4. letu dvojno to svoto, do 10. leta 106.2, v 20. letu 206 in 40. letu 177 milijonov kron. Potem se bodejo vedno enako držali na svoti 305 milijonov.

To so glavni podatki iz vladnega načrta. Upamo, da ga bode poslaniška zbornica zboljšala in sprejela. Na vsak način pomeni ta načrt velik korak naprej za našo državo!

Dvigniti se na velikih razvalinah, bilo je celo, tako nebojevitemu ljudstvu mogoče, kakor so bili Egipčani, ker so bili skozinsko kmetijski narod. Taki narodi preživijo, kakor zemlja sama, katero obdelujejo, velikanske viharje in obstojijo vendar v splošnem nespremenjeno naprej. To dejstvo je dalo Nemčiji po uničenju vsled 30 letne vojne in Napoleonovih bojov, Rusiji pa vključ gospodarstvu Tatarov moč, da se dvigneta. Trgovske, industrijske in kolonialne države pa so zadete vsled zunanjih dogodkov v mozgu svojega življenja. Tako se je zgodilo s Kartago, Benetkami, Holandsko, to je slabost današnje Anglije in krepkost Rusije.

Grof York pl. Wartenberg.

Novice.

Naš koledar. Cenjenim prijateljem in somišljenikom naznanjamo, da je „Štajerčevi kmetjski koledar“ **ravnokar izšel.** Cena mu je 60 vin., s poštino vred pa 70 vin. Kdor

si želi ta velezanimivi koledar, naj pride ali sam ponj, ali pa naj vpošlje 70 vinarjev (v denarju ali pa v znakah). Pošto povzetje je zelo drago, zato ga nikomur ne priporočamo. Kdor kupi 10 iztisov, dobi 1 koledar zastoj. — Vsebinska koledarja je sledeča: 1. Krasna slika cesarja Franc Jožefa I. — 2. Leto 1909. Cesarska rodbina. Avstro-ogrske deželne barve. Vladaři v Evropi. Kalendarij z zapisniki. — 3. „V drugo leto“ (uvodne besede). — 4. L. K.: „Naše Karavanke“ (pesem). — 5. Andrej Drogenig: „Suša leta 1908 in naši travniki“ (gospodarski članek). — 6. „V pijanosti“ (lepa iz francoščine prevedena povest). — 7. „Nadomeščenje dušika (Stickstoff) v naši zemlji“ (gospodarski članek, spisal kmet iz sotolske doline). — 8. L. K.: „Zelena gruda“ (pesem). — 9. „Ptuj“ popisne črtice, (9 lepih slik iz Ptuja, Ptujске gore, Wurmberga, Ankensteina itd.). — 10. H. Fraungruber: „Pomoč“ (šaljiva povest). — 11. „Kje ležijo skriti zakladi ali kako se štedi razumno?“ (povest, podučljiva, spisal ljudski prijatelj). — 12. B. Rittweger: „Na polovici pota“ (krasna povest iz kmetkega življenja). — 13. H. Fraungruber: „Občinska seja“ (šaljiva povest). — 14. Tebničar: „Ringa ringa raja“ (šaljiva pesen). — 15. Andrej Drogenig: „Praktični namigljaji za umno pridelovanje krompirja“ (gospodarski članek z 1 sliko). — 16. „Ena vajdlina“ (šaljiva povest v ormužkem narečju, priredil A. Masten). — 17. H. R.: „Gad“ (šaljiva povest). — 18. Andrej Drogenig: „Osušenje močvirnih travnikov z drinažnimi cevmi“ (gospodarski članek z vzorcem prošnje). — 19. „Japonski pregovori“. — 20. Anton Stiegler: „Pravilno sajenje sadnega drevja“ (gospodarski članek z 1 sliko). — 21. A. A. Naff: „Na begu iz dežele“ (pretresljiva povest). — 22. Jos. Murko: „Povrnitev po divjačini prizadete škode“ (podučben članek). — 23. „Pobratimstvo“ (pesem). — 24. H. Hinterlechner: „Kožni nožnični katar (bösaartiger Scheidenkatarrh)“, (velezanimiv gospodarski članek). — 25. Karl Linhart: „Smrt“ ... (povest iz rudarskega življenja). 26. „Novi deželnozborni volilni red za Štajersko“. — 27. „Naš cesar“ (k uvodni sliki). — 28. Rudolf Greinz: „Smolnati Hanzek“ (šaljiva povest). — 29. „Drobtinice“ (Ali škoduje, ako se odvzame gozdu stelo — Razvoj železnice — Trgovske mornarice evropskih držav — Hlevski gnoj — Največje stvari na svetu — Razmerje jezikov — O ledu —). — 30. „Male vesti“. — 31. „Sejmi“ (popolni seznam vseh sejmov na Štajerskem in Koroškem). — 32. „Poštne, brzjavni in kolek“ (popolni seznam vseh tarifami). — 33. Inzerati. — Koledar obsega 128 strani. Posežite hitro po njemu!

Sprava ... Nekdaj opazil sem prav smešni dogodek, ki ga ne morem pozabiti. Dva šolska pobiča sta se lasala; eden je bil krepek in močen ter najmanj za glavo večji nego drugi, slabotni in mali. V začetku je imel mali prav hud jeziček, a ko ga je večji zgrabil za ušesa in položil na tla, da so kar rebra pokala, vpil je: „Tine, voš kaj, bodiva prijatelja, jaz te nočem nič ...“ Zakaj to pripovedujemo? Vzrok je sledeči: Ko se je uresničila dohtarsko-prvaška narodna stranka, kričala je in vpila, kakor da bi res kakšno moč imela. Ali zdaj, ko propada na vseh krajih in koncih, ko jo zapuščajo lastni pristaši kakor zapuščajo podgane potapljačjo se ladjo, zdaj ko so jo klerikalci čez koleno vzeli in ji našeli 25 po zadnici, zdaj vpijejo celjski prvaški dohtarji: Sprava, sprava, prijateljstvo, združimo se in bogve kaj še vse ... Ali ni smešno-otročje, to kričanje? Sprava! Ja vraga, sprava je mogoča med enako močnima nasprotnika, ki se eden drugega bojata. Ali klerikalci vendar ne bodejo tako neumni, da bi se „spravljali“ z nasprotnikom, ki jim sploh ni več nevaren, ki leži na tleh in katerega bodejo prihodnje volitve zanesljivo pokopale. Seveda, Spindlerjevi „narodnjaki“ dobro vedo, da iz lastne moči ne bodejo ničesar več dosegli. Zato hočejo zdaj mešetariti in se sklicujejo pri temu na „slovansko vzajemnost“ in na „potrebo skupnega boja proti Nemcem“ ... Ali klerikalni jezuiti ne sedejo na ta „narodnjaki“ lim in so trdovratno tako spravo odklonili ... Sprava! Nekaj nam dokazuje to neumno kričanje prvaško-dohtarske klike; — breznačajnost, brezvplivnost in nezmožnost „na-

rodne stranke“. S kakim krikom so ustanovili to stranko. Rekli so, da hočejo streti vso klerikalno moč, odstraniti politični vpliv klerikalne duhovščine; rekli so, da bodejo delali napredno politiko in ljudstvo izobraževali v naprednem zmislu. Ali predno je petelin zapel, so prodali svoje prepričanje že trikrat. Njih poslanci so vstopili v klub, katerega vladajo hrvaški popi. Zavzemali so se nakrat za dr. Ploja, kateremu so v državnozbornem volilnem boju tako hudo nasprotovali. Kmeti so popolnoma pozabili in delali le za prvaške uradnike ... Ali to ni breznačajnost? Človek je naprednjak ali pa nazadnjak, krop ali pa mrzla voda. Ali danes se navduševati za srednoveške temne vzore klerikalizma, jutri pa vpiti napredne govorance, to je na vsak način breznačajnost! ... Sprava? Na kakšni podlagi?! Mi priporočamo v prvi vrsti „narodnjakom“ čitanje njih lastnih listov „Narodni list“ in „Domovina“. Tam bodejo brali, da so klerikalni voditelji največji lažniki in sleparji in da je z njimi vsako delovanje nemogoče. V „Domovini“ se je svoj čas čitalo, da se naj politikujočim duhovnikom v obraz pljune. „Narodnjaški“ voditelji so topli klerikalne poslanca s pasjim bičem. Eni so drugim shode razbijali. In zdaj pa „sprava“? ... No, mi priporočamo „narodnjaški“ dohtarji, da naj ednostavno vstopi v „kmetisko zvezo“ in vse bode dobro. Kajti naprednega prepričanja ti „kšeft-politiki“ itak nič nimajo. Gospodje Spindler, dr. Kukovec, Roblek, dr. Serneč, pojditve ponižno v Maribor in poljubite kaplunu Korošcu roko. Morda vam bode v krščanski ljubezni odpustil kot je odpustil oče izgubljenemu sinu ... Mi „Štajercijanci“ pa ostanemo naprednjaki, pa če se svet podere. In z nami tisočero slovenskih kmetov, ki se jim gnusi ta prvaška politika!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Hofrat Ploj — holah! V Celju se je vršil preteklo soboto shod volilec. Govoril je med drugimi tudi g. dr. Jesenko. Le-ta je napadel zlasti dičnega prvaškega hofrata Ploja. V deželnem zboru je imel namreč dr. Ploj predznost, da je skušal oblatiti gospodarstvo celjske občine. Predznost je to že zato, ker hofrata Ploja mesto Celje sploh nič ne briga. Ploj naj bi se raje za svoj zanemarjeni volilni okraj briga in očistil hlev v tem svojem okrožju. Saj je vendar znano, da ravno prvaški občinski predstojniki in privrženci Plojevi največkrat občinske denarje zapravljajo. Tu naj bi Ploj zastavil lupo svoje kritike ... Ali Ploj se je raje zaletel v Celjane. Zato jih je pa tudi pošteno po prstih dobil. Dr. Jesenko je namreč na omenjenem shodu dejal: „Voditelj celjskih Slovencev dr. Hrašovec je imel sam čustvo, da je boj proti celjski občini sramota za prvaško stranko. Zato je porinil v tej zadevi nekega človeka v ospredje (hofrata Ploja), kateri najde za vse besede, kar je slabo in grdo in ki po vsej svoji preteklosti sploh pravice nima, soditi o rednem občinskem gospodarstvu. Ta človek (Ploj) je storil svoje napade edino iz sovraštva proti Nemcem, morda zato, ker še ni pozabil na ptujske spomine ... Dobro povedano! Tudi naše mnenje je, da stori Ploj sploh vse iz golega sovraštva do Nemcev. Sploh pa naj Ploj — premisli svojo preteklost in naj se skrije, skrije tako daleč, da ga nobeno znano oko ne najde ...

Dohtarska stranka. Tako imenovana „narodna stranka“ ima jezuitsko navado, da se imenuje „kmetška“. Kakor znano, se imenujejo tudi klerikalci „kmetška stranka“. In vendar ve danes vsak otrok, da so klerikalci le stranka politikujočih duhovščine, „narodnjaki“ pa le stranka politikujočih prvaških advokatov in njih priveškov. To smo že opetovano dokazali. Zlasti lepo pa se je pakazala ta resnica na zadnjem zboru „narodne stranke“ v Celju. Glasom poročila v „Narodnem listu“ so govorili: dr. Kukovec, urednik Lešničar, dr. Božič, dr. Karba, nadučitelj Pesek, dr. Poljanec, dr. Kalan, profesor Jošt, nadučitelj Stanc itd. Edino v razgovoru se je dovolilo par besed še posl. Jezovniku in Robleku ter nekaterim drugim „boljšim“ ljudem. Ali govorilo je v splošnem le 5 doktorjev, 1 urednik, 2 nadučitelja in 1 profesor, — kmetje so morali molčati, v kolikor so prišli kot štafaža na zbor. Istotako zanimiv je izid volitev v izvrševalni odbor „narodne

stranke“. Izvoljeni so bili namreč: Predsednikom dr. Kukovec (!), podpredsednikom (!) dr. Božič, nekateri župana Sinko in Širca, posestnik Mahne, nadučitelj Stane, nadučitelj Gradišnik, nadučitelj Černež, posestnik Ocvirk, urednik Spindler, dr. Serneč, posestnik Božič, fant Osek, dr. Gv. Serneč, paznik Naglav, dr. Kodermann, ekonom Malno, urednik Lesničar, lesotržec Glaser, notar Drukar, ključar Rebek in učitelj Štibler. Preostale štejmo torej stvar. Izvrševalni odbor „narodne stranke“ obstoji torej iz 5 doktorjev, 1 notarja, 2 urednikov, 4 učiteljev, 1 lesotrzca, 1 paznika, 2 župana, 1 fanta, 1 ekonom in 1 car posestnikov. Med 21 člani torej 3 kmeti!!! In to naj bode „kmetška stranka“ ... Hahahaha!

O prvaških trgovcih v Ptuj se nam piše: To so pa ljudje, ki živijo od nevednosti ljudstva. Nobeno sredstvo jim ni preslabo. V Ptuj sm imeli že dosti izgledov, na kak način so delali ti ljudje z ljudstvom. Člani prvaške štacune Lončarič & Havelka so se v začetku vsako nedeljo vozili po vaseh in tam plačevali cele škafe vina. Napajali so ljudstvo in si tako iskali zaupanja. Pa to ni dolgo trajalo, kajti ljudstvo je kmalu izpoznalo, kako drago je to „šenkano“ vino. In firma je prišla na kant ... Drugi slučaj se tiče „narodne štacune“ Mahorič & Šeligo. Tudi ta dva prvaška gospoda (Š. je bil sicer svoj čas „Nemec“) prišla sta od same „narodnosti“ tako daleč, da so jima prodajalno zaprli. Danes je trgovina sicer zopet odprta, pa le po milosti trgovca Senčarja, kateri je vtaknil precejšno svoto v konkurzno maso, da so se poplačali glavni dolgov. Ali zopet se čuje, da stvar ne gre naprej, pa čeprav so vpili: „Slovinci, le vkup!“ in pripolali tisočere lepake po vseh oglih. Senčar bode moral dobro gledati, da dobi svoj denar nazaj. Vidi se, da ni vse zlato, kar se svetli. Ljudstvo se ne da več zapegljati v neumnosti ... Čujemo, da bodeta ta dva prvaška „šefa“ zopet šla s trebulhom za kruhom v službo. Ja, slovenski trgovec Lončarič je že komi pri nekemu nemškemu trgovcu na Bregu pri Ptuj. In Šeligo tudi že išče službe pri nemških trgovcih, pa je menda ne bode dobil. Tako bode minula krasota tistih prvakov, ki so mislili, da bodejo kar čez noč vse napredne trgovce pogoltnili ...

Uredniku „Nov. Slov. Štajerca“. Pisali ste v zadnjem listu, da jaz kujem konja našega župnika in da od tega živim. Resnici na ljubo pa vedite, da župnik nima konjev. Zaraditega bi sedaj pri svojem strmeh vinogradu silno potreboval tovrnega osla! Žalibog pa je edini kamniški osliček zbežgal v Ljubljano. Upamo torej, da se bode nam vsem zopet boljše godilo, ko bodejo našega oslička zopet iz Ljubljane domov spodili v njegov kamniški hlev! (Pripomba uredništva: Urednik Hiter je doma iz Kamnice.)

Benkovič, znan po svojih odvetniških računih, po svojih političnih kozlih in po svoji zmoglosti za hujskanje je svoj čas trdil, da ga je namestnik grof Clary tako rekoč našuntal, hujskati proti nemškim uradnikom. Napredni poslanci so vsled tega v deželnem zboru namestnika vprašali, koliko je resnice na tej Benkovičevi trditvi. Namestnik grof Clary pa je odgovoril, da je Benkovič resnico zavijal in da on (namestnik) ni nikdar tistega dejal, kar je Benkovič trdil. Dokazano je torej, da je Benkovič lagal. Čestitamo „kmetški zvezi“ za tega svojega poslanca!

Iz sv. Lovrenca v sl. gor. smo zadnjič poročali, da se je župnik Horvat izrazil, da tacega človeka videti ne more, ki čita „Štajerca“. To je bila napaka. Ne župnik, temveč župan Horvat je izrazil te besede. No, mi prav dobro razumemo, da nas župan Horvat ne more videti. Saj smo bili mi tisti, ki smo javnosti povedali, da ima ta možakar umazane prste, da je ravnal krivično in nepostavno s tujimi občinskimi denarji. Mi smo to povedali in Horvat se je takrat grozil, da nas bode tožil. Pa doslej se ni upal tožiti. Kajti res, res je, stokrat res, kar smo o njemu pisali. Ko bi imel Horvat kaj časti v sebi, bi se poskril v zadnji kot svoje hiše. Kajti kaj je človek, ki porabi na nepostavni način tuje denarje? Horvatu svetujemo še enkrat prav prijateljsko, naj pusti naše naročnike pri miru. Drugače bomo navili druge strune. To bi še manjkalo, da bi ljudje z umazanimi rokami komandirali, kakšne liste smejo

kmetje čitati . . . Baje je otesal svoj jezik tudi neki drugi Horvat. Mi le pravimo: kdor občuje s takim človekom kakor je je ta župan Horvat, ta je ravno tako slab kakor on sam. Pa adijo!

Kinematograf v Ptuj. Ki ga je postavil do-
mačin G. Breclji, se predstavlja vsak dan z ve-
čjim uspehom v veliki dvorani kazine. Kakor
znano, predstavlja kinematograf žive slike. In
reči se mora, da so te slike krasne. Kakor da bi
res žive postave videl, tako tečejo slike pred za-
čudenimi očmi. Vsakdo, kdor še kaj tacega ni
videl, bode gotovo rad žrtvoval tistih par kraj-
carjev, da si ogleda stvar. Predstave se vršijo
vsak dan ob 8 uri, v nedeljah pa ob 3. 1/2. in
8. uri. Cene so nizke (od 80 do 30 vinarjev).
Čestitamo mlademu podjetju za lepe uspehe in
upamo, da bode občinstvo z mnogobrojnimi obis-
kom svojo hvaležnost izkazalo!

Veteransko društvo v sv. Trojici obdrži v
nedeljo 22. t. m. ob priliki 60 letnega prazno-
vanja cesarjevega velike slavnosti.

Vzorni duhovnik je gotovo župnik od sv.
Petra pri Radgoni g. Martin Osenjak. Tudi letos
ni šel na zbirco. Ta vzorni duhovnik je splošno
pričuden. Vsa čast mu!

Bojkot pive končan. Kakor znano, je skle-
nila soc. dem. stranka bojkot, ko so se pred
meseci cene pive zvišale. Zdaj se je po mesece
dolgem bojkot sklenila med soc. stranko in med
vsezo pivovaren pogodba, ki obsega te-le točke:
1. Pivovarne ne bodejo pri gostilničarjih na cene
pive vplivale, razven pri svojih najemnikih. 2.
Pivovarne dovolijo krčmarjem, ki točijo pivo po
stari ceni, rabat od 20 do 30%. 3. Bojkot je
razveljavljen. Torej se bode zopet pivo pilo . . .

Svinjski sejem v Ptuj dne 18. nov. je bil
dobro obiskan. Pripeljalo se je 547 svinj. Trgo-
vina je bila pri navadnih cenah dobra. Prihodnji
letni in žvinski ter sejem s konjani in žrebeti
se vrši dne 25. t. m. Prihodnji svinjski sejem
pa že 24. t. m. Cene produktov so ostale ednake.

Okr. zastop Rogatec sklenil je, položiti N.
Veličanstvu cesarju ob priliki 60 letnice vladanja
svoje najudanejšje čestitke pred tron.

Smrtna nesreča. Iz vlaka padel je na progi
med Poličanom in Slov. Bistrici mariborski nad-
konduktor Joh. Pack. Nesrečnej se je tako težko
ranil, da je kmalu potem umrl.

Mladi tat. 16 letni „pikolo“ Tinče Luckl iz
Slov. Bistrice je ukradel v hotelu „Meran“ v
Mariboru nekemu tovarišu 110 kron. Tička so
dali pod ključ.

Vlomili so v Franz'ov mlin v Mariboru in
ukradli pomočniku Peter Walaj več obleke ter
srebrnine.

Natakarja ustrelil. V okolici sv. Trojice so
se fantje pri pijači sprli. Kot natakar uslužbeni
kočarski sin A. Gonsi je bil pri temu obstreljen
in težko ranjen. 6 fantov se je zaprlo.

Ogenj je uničil v Smolincih gosp. poslopje
in hišo Val. Riznerja. Škode je čez 2.000 kron.
Zavarovan pa je lastnik le za 1000 K.

V vodnjaku utonil je v Altenbergu G. Prall.
Nesrečnej je popravil vodnjak in padel v vodo.

Tatvine. Kučijažu Joh. Kološek v Mariboru
ukradenih je bilo 100 K. Mesarju Kramerju pa
več obleke ter srebrna verižica.

O velikih tatvinah, ki so se zgodile svoj čas
v mariborskih trgovinah Martinz in Pirchan je
sodnika te dni razpravljala. Toženi so bili R.
Dimnik, F. Weiler, G. Wolf, H. Petzko, Joh.
Pachitsch, Jos. Florian. Šlo se je za precej ve-
like svote in so tatvine dolgo trajale. Obsojeni
so bili: Dimnik na 3, Weiler 4, Wolf 2, Petzko
4 mesecev, Pachitsch 4 tednov zapora. Florian
je bil oproščen.

Požar je uničil gospodarsko poslopje Eppa-
riggerjeve posesti v Slov. Bistrici. Pogorelo je
tudi 15 vagonov mrve in 3 vagoni slame. Po-
žarne brambe so pridno delale, da se ogenj ni
razširil. Škode je čez 10.000 K.

Iz Koroškega.

Volilni shod obdržal je preteklo nedeljo slo-
vensko-klerikalni poslanec in orglar Grafenauer
pri p. d. Woschettu v Žel. Kapli. Podal je po-
ročilo o svojem vzornem in veleuspešnem delo-
vanju. Naprednjaki so sklenili, da se shoda ne
udeležijo in so to tudi držali. Nesreče se na
shodu ni nobene zgodilo. Tudi novega črni vo-
lilci niso izvedeli. Pač pa jim ni bilo treba ve-

čerjati, ker so se nasitili starih, obrabljenih
prvaških fraz . . .

Iz Velikovca nam pošlje g. Sterže zopet po-
pravek in pismo. Popravek se glasi tako-le:
„Slavno uredništvo! Sklicujoč se na § 19. tesk.
zak. z dne 17/12 1862 blagovolite z ozirom na
dopis. „Iz Velikovca“ z dne 8. nov. 1908. št.
45 objaviti v prihodnem ali na slednji številki
na istem mestu in z istimi črkami sledeči po-
pravek: Ni res, da sem „kupoval pa 20 ali 18
goldinarjev met. cent meso ali živino, ker je ne-
kemu kmetu krava zbolela in jo je morov za-
klati.“ Res pa je, da še nisem kupil pod 30
goldinarjev met. cent živo živino, meso pa ne
spod 60 goldinarjev. Ni res, da bi jaz kedaj
kupil kako boleno živino, jaz sem kupoval vedno
zdravo živino. Ni res, da se je eno tele na vozu
zadušilo, res pa je da se to pri meni nikoli ni
zgodilo. V Velikovcu dne 12. nov. 1908. Andrej
Sterže.“ — Pismo je istotako zanimivo in se
bodemo z njim še popečali. Za danes dovolj
s tem. Podučili se bodemo o celi zadevi natanč-
neje. Videti hočemo, kdo ima prav. Tudi bi radi
vedeli, ali se piše ta gospod „Sterže“ ali
„Stersche“, kajti v pismu se podpisuje s „sch“,
v popravku pa z „ž“. Za sedaj vzdržujemo vse
svoje trditve.

Občinsko sparkaso v Žel. Kapli revidirala
sta pretekli teden računski svetnik g. Schuss-
mann in računski revident g. Raup, obadva od
c. k. deželne vlade v Celovcu. Delovanje tega
denarnega zavoda izkazalo se je kot izborna in
se je našlo vse v najpopolnejšem redu. Želeti bi
bilo, da bi se tudi kmetje malo bolj za to
vzorno sparkaso brigali. Sploh se vidi iz vsega
tega, kako velikanska razlika je med napredni-
mi, močnimi sparkasami in prvaškimi posojilni-
cami!

Vlom. Sluge Šubic v Celovcu je vlomil v
predal klerikalnega poslanca Walcherja in mu
ukradel 520 K ter nekemu drugemu 350 K.
Svako so zaprli.

Po svetu.

O velikanski rudarski nesreči, o kateri smo
že v zadnji številki poročali, se še sliši: Nesreča
se je zgodila v jami „Radbod“ pri Hammu in
to skoraj gotovo vsled razstrelbe. Pomoč je bila
izključena. Ubitih je bilo 374 rudarjev.

Vedno več naročil

prihaja na naš kmetjski koledar. Opozar-
jamo, da letos ne moremo napraviti še druge
naklade. Kdor bi torej zamudil pravočasno ko-
ledar naročiti, ta je sam odgovoren, ako ga ne
dobi. Koledar se dobi proti naprej-plačilu za
vse skupaj 70 vinarjev.

Iz Pavlihove torbice.

Sodnik: Zdi se mi, da Vas poznam; Vi
ste bili že večkrat tukaj?

Obtožene: O seveda, jaz sem Vas tudi
takoj spoznal; malo bolj debeli ste postali. No,
kako pa kaj gre gospej soprogi? . . .

Kmet Huberl imel je svinjo, ki ni ho-
tela žreti. Nekega dne padlo mu je nekaj pa-
metnega v glavo. Svinje so zelo nevoščljive ži-
vali. Huberl je postavil vsled tega v hlev zrcalo, v
katerega je morala svinja vedno gledati, kadar
je žrla. In zdaj je svinja mislila, da je še druga
v hlevu in ji hoče krmo odžreti. Iz same ne-
voščljivosti je pridno žrla, postala mastna in bila
v par tednih zaklana.

Zdravnik: Ali imate bolečine v nogah?

Kmet: Kaj praviš?

Zdravnik: Ali Vas noge bolijo?

Kmet: Kaj si rekel?

Zdravnik: Če te krempji bolijo, tepec!

Kmet: O ja, to pa, to pa, to pa že razumen . . .

Sodnik: Vi ste torej slišali, da je Huberl
rekel, da je župan osel?

Kmet: Ja.

Sodnik: Kaj je še rekel?

Kmet: Da mi to lahko pismeno da.

Sodnik: In kaj ste Vi odgovorili?

Kmet: Nič, jaz sem mu že tako verjel.

Neka švabska kmetica je prišla
pred kratkem v vojašnico in zahtevala obersta
govoriti. Oberst jo je vprašal, česar želi. „Kje
pa je moj Miha?“ je vprašala žena. — „Kaj pa
hočete z njim?“ — „Miha ne sme biti več
soldat!“ — „Ja zakaj pa ne, ljuba žena, saj
smo mi tudi soldati.“ — „Ja, Vi gospodski
lahko govorite. Vi se niste nič učili in ste zato
lahko soldati. Moj Miha pa je šofar“ . . .

Profesor predava: Vol ne more govoriti.
— Človek je veliko bolj pameten kot druge ži-
vali. — Krompir je najbolj koristno žito. —
Kjer se nasad žitja ne izplača, se sadi po navadi
živino. — Ako pride kmet domu, pride živina domu.

Književnost in umetnost.

„Bauern-Bündler-Kalender“ für das Jahr
1909. Izdan od društva „Christlicher Bauernbund“. Cena
90 vin. — Letošnji koledar nemških naprednih kmetov
obsega zopet prav lepo vsebino. Iz te vsebine omenimo:
Kalendarij (z vsem potrebnim). Povest »Im Bauernrocke
sind wir alle Kameraden« (V kmetjski suknji smo vsi
tovariši); povesti je pridejano tudi 7 slik. — Pesen
»Weggeführten« (Tovariši s pota). — »Wir vom Lande«
(Mi od dežele). — »Eine amerikanische Grossschlach-
tereie« (Amerikanska veleklalnica) z 1 sliko. — Povest
»Der Haupthahn« (Glavni petelin) z 4 slikami. — »Die
Macht der Arbeiterorganisation« (Moč delavskih organi-
zacij). — Pesen »März«. — »Der Hausadvokat« (Domači
advokat), zelo podučno. — »Schwänke aus aller Welt«
(Sale iz vsega sveta). — »Die Polizei in Amerika« (Po-
licija v Ameriki) z slikami. — »E'ne Annonce« (Ozna-
nilo) povest s 3 slikami. — »Unschickbar« (Nevidno),
povest. — »Fortschritte des Verkehres« (Napredek pro-
meta) s sliko. — »Bücherproduktion« (Proizvajanje knjig)
s sliko. — Zgodovinska povest »Florian Geyer«. — »Die
Einwanderung in die Vereinigten Staaten 1905« (Ize-
ljevanje v združene države l. 1905) s sliko. — »Die
Landwirtschaft in Nordamerika« (Kmetijstvo v severni
Ameriki) z 8 slikami. — »Handelsverkehr Österreich-
Ungarns« (Trgovski promet Avstro-Ogrske) s sliko in še
mnogo drugih zabavnih povesti in podučnih člankov s
slikami. Nadalje letni pregled z 30 slikami. — »Die Neu-
anlage von Wiesen« (Nova ureditev travnikov) s 3 sli-
kami itd. itd. Koledar je z eno besedo krasen in ga
toplo priporočamo!

Gospodarske.

Mešanica trave in detelje se seje lahko tudi
med ozimino ali jaro žito. Če se hoče sejati tako meša-
nico med oves ali ječmen, poseje se najprvo oves ali
ječmen ali tudi polletna rž in povleče z brano. Vzame
naj se le polovica navadne množine ovsu ali ječmena.
Nato naj se poseje travo in deteljo vsako za se in sicer
naj se poseje najprej deteljno seme ter na lahkem po-
vlečju, za tem še le travno seme in povalja na lahkem z
valjarjem. Bolje je, če se seja ta mešanica med ozimino
in pokrije enakomerno z zemljo. V ta neman naj se ozi-
mina povleče z brano, potem naj se pa rabi njivsko vlačo
iz trnja ali pa gladek valj. Med ozimino naj se poseje
zmes kolikor mogoče zgodaj da se izkoristi zimska vlaga.
Mešanica se močno obraste takoj po četvi žita, vendar
naj se ne pokosi prezgodaj, jeseni se tudi lahko popase,
nikar pa ne z ovci. V drugem letu naj se pokosi še
le tedaj, ko je detelja v popolnem cvetju. Tako mešanica
se suši laže kakor detelja. Da se taka setev obnese, ne
sme biti zemlja plevelna.

Ko se poklada živini listje ki se dobi pri
obrezavanju repe, naj se poklada početkoma le po
enkrat na dan in po malem, ker drugače se poloti živine
driska. Pozneje še le naj se poklada dvakrat na dan in
več. Priporočila se, naj se pusti, da listje pred poklada-
njem nekoliko ovene, sicer pa ne preveč. Če se ravna
na ta način, poloti se živine redkokdaj driska, seveda
se mora pa pokladiti med dvakratnim krmenjem in zve-
čer toliko dobre slame, da jo živina žre, koliko se ji
zljubi. Ker ima repno listje v sebi mnogo ščavne kise-
line, a prav malo apna, še mora, posebno če se ga po-
klada mnogo, dati živini tudi apna ali semlete in pre-
sejane krede. Odrastli živini naj se da vsak dan 80—100
gramov krede. Napaja naj se živino kakor navadno.

Ce gre od goveda trdo blato, deni odrastlemu,
ko ga napajaš, v vodo 1/4 kg. glauberjeve ali grenke
sol. Nikar pa ne brejim živalim, ker potem zvržejo.

Koliko prostora naj ima razna živina? Sred-
nji kmečki konj mora imeti od jasi navzdol na dolgot
prostora 28—32 m, na sirjavo 15—158 m; krava na
dolgot 22—25 m (ne vstervi jase), širine 11—125 m;
majhno tele 2 m dolžine in 11 širine, mlado govedo
dolžine 19, širine 1 m; vol 237—29 m dolžine in širine
142—158; prešči in sicer plemenska svinja z mla-
diči 35—4 m, prešči za paitanje 16—2 m, če je sam;
marjasec 35—4 m, enoletni prešči 3—4 m, enoletni hlevu
1 m vsaki, 1/4—1/2 letni prešči, vsaki po 05—08 m.